Suomen luonnonsuojeluliitto

E 36/2017 vp
Erityisasiantuntija Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
YmV Kirjallinen lausunto 30.5.2017

Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus asetukseksi Itämeren lohikannan ja kyseistä kantaa hyödyntävien kalastuksien monivuotisesta suunnitelmasta

On hyvä, että Itämeren lohisuunnitelma nyt vihdoin etenee. Huonoa on, että suunnitelma vain jatkaa nykyistä käytäntöä ja suojelun nykytasoa. Se ei lupaa mitään uutta parannusta heikossa tilassa oleville Itämeren eteläisille lohikannoille eikä niiden pääongelmaan eli sekakantakalastukseen.

Asetuksen yhteydessä olisi hyvä tilaisuus tarkastella Itämeren lohipolitiikan isoja kysymyksiä: joissa lisääntyvien kalojen asemaa EU:n kalastuspolitiikassa, kalastuskiintiöiden jakamista jäsenmaiden välillä vanhan ns. "suhteellisen vakauden" perusteella ja vapaa-ajankalastuksen asemaa yhteisessä kalastuspolitiikassa.
- Jokivaelteisilla kaloilla EU:n ja hoitosuunnitelman toimivaltaa olisi järkevää laajentaa myös vaellusvesistöihin. Näin saataisiin kalan koko elinkierto hoitosuunnitelmaan mukaan. On ikävää, että jäsenmaat ovat vastustaneet tätä ja tehneet asiasta periaatteellisen toimivaltakiistan.
- Lisäksi on ikävää, jos ns. "suhteellista vakautta" ei voitaisi nyt avata uudelleen tarkasteltavaksi tilanteessa, missä valtaosa Itämeren lohista kutee Suomessa ja Ruotsissa. Nyt pitäisi korostaa kutuvaltioperiaatetta.
- Virkistyskalastus olisi aika ottaa EU:n kalastuspolitiikkoihin paremmin mukaan. Näin on Suomessa jo kansallisesti lohen ja meritaimenen hoitosuunnitelmassa kansallisesti tehty. Näin saataisiin edistettyä kannanhoidon kokonaisuudelle välttämätöntä saaliiden raportointia ja kiintiöiden oikeudenmukaista jakoa kaikkien osapuolten kesken. Myös EMKR-rahoitus olisi aika avata virkistyskalastukselle.

Yksityiskohtaiset kommentit

3 artikla. Viittaus meristrategiadirektiiviin on oikein, mutta siihen tulisi lisätä viittaus vesipuitedirektiiviin ja luontodirektiiviin. VPD koskee jokien lisäksi myös rannikkovesiä. Luontodirektiivin suotuisan suojelun tason vaatimus koskee myös lohta, vaikka Suomella on sen liitteistä liittymissopimuksen poikkeus.

5 artikla. Kalastuskuolevuudessa on tärkeää avata mitä siihen lasketaan ja millä riskitasolla.
- On tärkeää, että heikkojen lohijokien kanssa noudatetaan varovaisuusperiaatetta. Kotimainen MSY-smolttitavoite 80 % 25 %:n riskitasolla olisi oikea myös EU:n kannanhoitosuunnitelmassa käytettäväksi.
- Kalastuskuolevuudessa tulee ottaa huomioon myös laiton, raportoimaton ja väärin raportoitu saalis. Erityistä huomiota tulee kiinnittää Puolan tapaan raportoida lohia meritaimenina lohikiintiön, poisheittokiellon yms. velvoitteiden välttämiseksi. Parasta olisi yhdenmukaistaa lohen ja meritaimenen alamitat sekä laajentaa koko Itämerelle Suomessa käyttöön otettu lohien merkintä.

6 artikla. Esitettyyn mahdollisuuteen kiintiöiden vaihtoihin pääaltaan ja Suomenlahden välillä tulee suhtautua kielteisesti – erityisesti koska Viron luonnonlohikannat ovat huonossa kunnossa. Jos kiintiöiden vaihto tehtäisiin, kalastus pitäisi suunnata istukkaisiin ja luonnonlohet pitäisi suojelusyistä vapauttaa.

13 artikla. Istutuksista tulee pyrkiä kohti luonnonmukaista lisääntymistä. Siksi palautusistutuksetkin pitäisi käsitellä hoitosuunnitelmissa. Jos istutuksia kuitenkin siirtymäaikana tehdään, kaikki istukkaat tulee ehdottomasti eväleikata ja kalastusta ohjata niihin.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Tapani Veistola, puhelin 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi